

Patvirtinta:
ASU Senato posėdyje
2012 m. kovo 28 d.,
protokolas Nr. 515

ALEKSANDRO STULGINSKIO UNIVERSITETO AKADEMINĖS ETIKOS KODEKSAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Aleksandro Stulginskio universiteto (toliau – Universiteto) akademinės etikos kodeksas (toliau – Kodeksas) nustato pagrindines Universiteto personalo darbuotojų, t. y. Universiteto bendruomenės narių etiško elgesio nuostatas akademinėje ir su ja susijusioje veikloje.

2. Kodeksas parengtas vadovaujantis Žmogaus teisių deklaracija, Europos universitetų chartijos nuostatomis, Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos įstatymais, ir Universiteto statutu. Rengiant kodeksą pasinaudota kitų Lietuvos ir užsienio universitetų akademinės etikos normų reglamentavimo ir taikymo gerąja patirtimi.

3. Kodekso tikslai:

3.1. Apibrėžti Universiteto bendruomenei svarbias bendrąsias ir studijų bei mokslinės veiklos etikos normas;

3.2. Telkti Universiteto bendruomenę puoselėti pagarbos žmogui, tolerancijos, sąžiningos konkurencijos, skaidrumo ir kitas etines vertybes;

3.3. Kurti Universitete demokratišką, pasitikėjimą ir kūrybingumą skatinančią atmosferą;

3.4. Skatinti bendruomenės narių nepakantumą etiško elgesio nuostatų pažeidimams.

4. Kodeksas taikomas visiems Universiteto bendruomenės nariams – studentams, klausytojams, dėstytojams, mokslo darbuotojams, profesoriams emeritams, kitiems tyrėjams, administracijos, studijas bei mokslą aptarnaujantiems ir kitiems darbuotojams.

II. BENDROSIOS ETIKOS NORMOS

5. Pripažindami bendruosius etiško elgesio principus Universiteto bendruomenės nariai:

5.1. gerbia kiekvieno kito Universiteto bendruomenės nario teises ir pareigas;

5.2. sąžiningai elgiasi studijų, mokslo, administracinėje ir kitose Universiteto veiklose;

5.3. netoleruoja sukčiavimo, korupcijos ar mėginimo paveikti bet kurio Universiteto bendruomenės nario elgesį;

5.4. nesinaudoja balsavimo teise, kai sprendžiamas jam artimo asmens finansavimo, nuobaudos skyrimo ar skatinimo klausimas;

5.5. nežemina ir kitaip diskriminuojančiai neišskiria bendruomenės narių dėl jų kalbos, rasės, etninės priklausomybės, religijos, negalios, amžiaus, užimamų pareigų, orientacijos, išvaizdos, dalyvavimo kultūrinėje, visuomeninėje, politinėje veikloje ar oponavimo Universiteto (fakulteto, instituto) vadovybės atžvilgiu, netoleruoja tokio žeminimo ar diskriminavimo atvejų;

5.6. yra pakantūs kito(-ų) nuomonei ir argumentuotai kritikai;

5.7. argumentuotai išsako savo nuomonę mokslinėse diskusijose, teikiant ir priimant įvairaus pobūdžio sprendimus, atsakant į kritiką motyvuotai gina savo nuomonę;

5.8. nepriekaištingai elgiasi, yra mandagūs, paslaugūs ir tvarkingi.

6. Priklausymas Universiteto bendruomenei įpareigoja kiekvieną jos narį laikytis bendruomeninių interesų ir prisidėti prie Universiteto misijos vykdymo ir tikslų įgyvendinimo:

6.1. veikti pagal Universiteto strategiją, esant reikalui kritiką dėl Universiteto veiklos kryptingumo, metodų ir būdų pirmiausia išsakyti savo bendruomenei;

6.2. nekenkti Universiteto reputacijai, o visomis išgalėmis ją gerinti, pagal pareigas ir kompetenciją siekti Universiteto keliamų studijų ir mokslinės veiklos tikslų įgyvendinimo;

6.3. prisiimti asmeninę atsakomybę už sklandžią Universiteto veiklą;

6.4. siekti kad visi Universiteto vardu atliekami darbai, vykdomi projektai tarnautų bendriems Universiteto interesams;

6.5. nenaudoti Universiteto vardo ir darbo jame politinei, religinei veiklai.

7. Universiteto bendruomenės narių tarpusavio santykiai grindžiami kolegiškumo bei solidarumo principais ir orientuojami į studijų, mokslo, administracinės ir kitos universitetui naudingos veiklos kokybę ir kūrybinės atmosferos užtikrinimą. Bendruomenės nariai:

7.1. nedalyvauja neteisėtuose, negarbinguose sandoriuose, neslepia bendram naudojimui skirtos informacijos, neeskaluoja konfliktų bei intrigų;

7.2. yra tolerantiški kitų nuomonėms ir įsitikinimams, pagarbiai elgiasi su visais asmenimis, priklausančiais ir nepriklausančiais Universiteto bendruomenei;

7.3. neviešina konfidencialios informacijos (tarnybinės ir asmeninės);

7.4. neaptarinėja kito bendruomenės nario asmeninių savybių, privataus gyvenimo, pasiekimų, gebėjimų, darbo metodų, išskyrus tuos atvejus, kai tai atlieka specialiai sudarytos komisijos Universiteto vidiniuose norminiuose dokumentuose numatytais tikslais ir tvarka. Kolegų veikla vertinama remiantis tik profesiniu darbo pateikimu bei profesinėmis savybėmis;

7.5. nekompromituoja Universiteto vardo socialiai netinkamu elgesiu.

8. Universiteto infrastruktūros ir visų materialijų ir nematerialijų išteklių naudojimas turi būti tausojantis ir skirtas Universiteto veiklai pagal nustatytus tikslus vykdyti.

III. STUDIJŲ ETIKA

9. Dėstytojų, studentų bei klausytojų santykiai, taip pat studijas aptarnaujančių darbuotojų ir studentų bei klausytojų santykiai grindžiami akademinio bendradarbiavimo principais be dviprasmybių ir interesų konfliktų. Dėstytojai, studijas aptarnaujantys darbuotojai, studentai ir klausytojai:

9.1. nereiškia viešai savo simpatijų ir antipatijų, kai juos sieja tiesioginiai akademiniai santykiai;

9.2. netoleruoja tiesioginių ir netiesioginių dovanų ar paslaugų teikimo, jų priėmimo, reikalavimo.

10. Laikytis akademinio sąžiningumo principo. Studentai ir klausytojai:

10.1. nepateikia kaip savojo studijų rezultato plagijuotos medžiagos ir svetimų idėjų;

10.2. nesukčiauja akademinį atsiskaitymą metu (nenuširašinėja patys, neleidžia nusirašyti kitiems; nepasakinėja, nenaudoja neleistinų pagalbinių priemonių, nesinaudoja kitų studentų darbais ar jų rezultatais, nepateikinėja to paties rašto darbo atsiskaitymui kelis kartus, neatsiskaitinėja už kitą asmenį);

10.3. nepadirbinėja dėstytojų parašų, vertinimų, žiniaraščių, pažymų ir kitų dokumentų;

10.4. netoleruoja ir neteikia pagalbos kitiems studentams, atliekantiems aukščiau minėtus nesąžiningus veiksmus;

11. Studentų ir klausytojų žinių bei gebėjimų vertinimas turi būti teisingas, sąžiningas, pagrįstas dėstomo dalyko siekiamais studijų rezultatais. Dėstytojas:

11.1. principingai reaguoja į studentų ir klausytojų nesąžiningumo atvejus, tokius kaip plagijavimas, nusirašinėjimas, duomenų falsifikavimas, egzaminų ar įskaitų rezultatų klastojimas, naudojimas pašaline pagalba egzaminu ar įskaitos metu, svetimo rašto darbo pateikimas kaip savo, uždarbiavimas atliekant rašto darbus už kitus ir pan.;

11.2. studento ar klausytojo žinių ir gebėjimų vertinimo nesieja su įsitikinimais, politine ar visuomenine veikla, giminystės ryšiais, kitais įvairaus pobūdžio subjektyviais veiksniais.

12. Tvarkant studentų ir klausytojų asmens duomenis laikomasi Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo nuostatų ir informacijos konfidencialumo principo:

12.1. be teisinio pagrindo, studento ar klausytojo sutikimo neatskleidžiama informacija tretiesiems asmenims apie jų akademinį pasiekimą ar nuobaudas;

12.2. neaptarinėjamos viešai studento ar klausytojo akademinės nesėkmės, išskyrus tuos atvejus, kai Universiteto vidinių dokumentų nustatyta tvarka nagrinėjamos studentų apeliacijos ar kiti akademiniai klausimai, kurių objektyvus sprendimas akivaizdžiai pateisina minėtų nesėkmių aptarimą;

12.3. užtikrinama, kad pastabos ar komentarai apie viešajam gynimui nepateiktą arba šiam gynimui neteikiamą studento rašto darbą nebūtų prieinami tretiesiems asmenims;

12.4. privataus pobūdžio medžiaga apie studentus ir klausytojus nenaudojama atliekamuose tyrimuose ar rengiamuose mokymo priemonėse neturint jų asmeninių sutikimų. Viešinami tik apibendrinti vykdomų sociologinių apklausų rezultatai.

III. MOKSLINĖS VEIKLOS ETIKA

13. Mokslinė veikla turi būti grindžiama sąžiningo tyrimo ir tiesos siekimo principais, todėl negalima:

13.1. fundamentinius bei taikomuosius tyrimus vykdyti pasisavinant kitų mokslininkų idėjas ir pateikiant jas kaip savas;

13.2. mokslinius tyrimus ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros darbus grįsti kitų mokslininkų sukurtomis metodikomis pateikiant jas kaip savas;

13.3. pateikinti klaidinančią informaciją apie tyrimo metodiką;

13.4. padirbinėti empirinio tyrimo, mokslinio eksperimento ar bandymo duomenis ir rezultatus, manipuliuoti jais, kopijuoti kitų mokslininkų atliktų tyrimų duomenis;

13.5. plagijuoti svetimą tekstą, pasisavinti svetimus išradimus, eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) veiklos rezultatus, publikuoti tuos pačius tyrimus ir jų rezultatus keliuose mokslinės informacijose šaltiniuose.

14. Mokslinėje veikloje vadovaujama kolegiškumo, mokslinės partnerystės principais, vengiama interesų konfliktų, todėl:

14.1. elgtis korektiškai kitų kolegų atžvilgiu, nekritikuoti jų darbo tendencingai ir sąmoningai jo nemenkinti dėl asmeninės antipatijos, konkurencijos, politinių ar kitokių su vertinamo mokslinio darbo profesionalumu nesusijusių motyvų;

14.2. neprimesti nepamatuotos bendraautorystės;

14.3. neneigti, nemenkinti ir neignoruoti kolegų ir kitų mokslinei veiklai talkinusių asmenų arba organizacijų indėlio;

14.4. stengtis asmeniškai išsakyti kolegoms pastabas dėl jų mokslinio darbo rezultatų arba pedagoginės veiklos trūkumų, nesutikimą su jų nuomone; mokslines problemas spręsti mandagiai ir tolerantiškai.

IV. KODEKSO TAIKYMAS

15. Akademinės etikos normų plėtote, jų atspindėjimu kituose akademinę veiklą reglamentuojančiuose Universiteto vidiniuose dokumentuose, taip pat prevencinėmis priemonėmis rūpinasi Universiteto senato Akademinės etikos komitetas pagal Universiteto senato darbo reglamente jam nustatytas funkcijas.

16. Kiekvienas Universiteto bendruomenės narys privalo laikytis šiame Kodekse, taip pat kituose Universiteto vidiniuose dokumentuose nustatytų akademinės etikos normų ir principų. Kodekso privalomas laikymasis turi atsispindėti darbuotojų pareiginiuose nuostatuose, studentų ir klausytojų studijų sutartyse, mokslinių paslaugų teikimo, leidybos ir autorinėse sutartyse, taip pat studentų baigiamųjų darbų deklaracijose. Kodeksas viešai skelbiamas Universiteto tinklalapyje.

17. Universiteto bendruomenės nariai ar jų grupės, įtariantys galimus Kodekso pažeidimus, vadovaudamiesi kolegiškumo principais ir pagal situaciją tinkama forma turi išsiaiškinti galimo akademinės etikos pažeidimo priežastis ir jas pašalinti taikant moralinio poveikio priemones: kritikuojant, pasmerkiant, atsiribojant, nutraukiant bendradarbiavimą.

18. Kai Universiteto bendruomenės narys ar jų grupė įtaria akademinės etikos pažeidimą, galintį turėti įtakos jų ar kitų bendruomenės narių darbuotojų viešiesiems ar privatiems interesams, Universiteto įvaizdžiui, turi teisę rašytiniu prašymu kreiptis į Universiteto rektorių dėl galimo akademinės etikos pažeidimo ir jo pasekmių išaiškinimo, priemonių pažeidimui bei jo pasekmėms galimai pašalinti ar sumažinti nustatymo. Prašyme galimas akademinės etikos pažeidimas pagrindžiamas faktais ir kitais argumentais. Anoniminiai prašymai nepriimami.

19. Universiteto rektorius, gavęs prašymą dėl galimo akademinės etikos pažeidimo išaiškinimo, išsiaiškina ar prašymo turinys nėra tiesiogiai susietas su darbo santykiais,

darbuotojo(-ų) ar studento(-ų) ginčiais su administracija. Išaiškinus tokius atvejus, prašymai nagrinėjami administracine ar ginčų nagrinėjimo tvarka.

20. Nustačius prašymo tiesioginę sąsają su galimu akademinės etikos pažeidimu, prašymui nagrinėti ir išvadoms parengti Universiteto rektorius įsakymu sudaro komisiją (toliau – Komisija) iš kompetentingų ir nesuinteresuotų asmenų. Į Komisijos sudėtį įtraukiamas bent vienas Universiteto senato Akademinės etikos komiteto narys, šio komiteto pirmininko teikimu. Komisijos nariai privalo laikytis konfidencialumo ir neskleisti informacijos apie tiriamą prašymą.

21. Komisija prašymą turi išnagrinėti ir išvadas dėl galimo akademinės etikos pažeidimo bei pasiūlymus dėl šio pažeidimo ir jo pasekmių pašalinimo Universiteto rektoriumi pateikti per laikotarpį neilgesnį kaip vienas mėnuo. Komisija, esant būtinumui, gali kviešti į posėdžius Universiteto administracijos darbuotojus ar Universiteto bendruomenės narius, paprašyti duomenų ar papildomos informacijos. Komisijos darbas ir sprendimai įforminami protokolu.

20. Rektorius pagal Komisijos pateiktus sprendimus:

20.1. taiko Universiteto vidiniuose norminiuose aktuose numatytas administracinio poveikio priemones, jeigu išaiškintas akademinės etikos pažeidimas yra tiesiogiai susijęs su administraciniais pažeidimais;

20.2. pagal komisijos siūlymus teikia prašymą Universiteto senatui nustatyti akademinę veiklą reglamentuojančiuose dokumentuose normines ir prevencines priemones akademinėi etikai stiprinti;

20.3. teikia komisijos sprendimus atitinkamoms Atestacijos ir konkursų komisijoms, jeigu pagal Komisijos sprendimus akademinės etikos pažeidimai yra susiję su konkrečių asmenų kompetencija, neleistiniais darbo metodais, plagijavimu, nusirašinėjimų toleravimu ir kitais panašaus pobūdžio faktais;

20.4. inicijuoti dėstytojo, mokslo darbuotojo neeilinę atestaciją nustatyta tvarka, kai yra išaiškinti grubūs akademinės etikos pažeidimai (monografijų, vadovėlių, studijų knygų, mokslinių straipsnių plagijavimas, tų pačių mokslinių tyrimų rezultatų pakartotinis publikavimas ir kiti neeilinės atestacijos tvarkos apraše nurodyti akademinės etikos pažeidimo atvejai);

20.5. parengia ir viešai skelbia informacinę prevencinio pobūdžio pranešimą Universiteto bendruomenei apie akademinės etikos pažeidimus (neįvardinant konkrečių asmenų), jeigu šie pažeidimai yra ar gali būti rezonansinio pobūdžio.

21. Jeigu bendruomenės nario(-ų) prašymas yra tiesiogiai siejamas su akademinės etikos stiprinimo prevencinėmis ar akademinės veiklos reglamentavimo priemonėmis, jis gali būti tiesiogiai ar per Universiteto rektorių teikiamas Universiteto senato pirmininkui ir perduodamas nagrinėti Universiteto senato Akademinės etikos komitetui.

22. Visais atvejais prašymą teikusiems bendruomenės nariui(-iams) atsakymas apie prašymo nagrinėjimo rezultatus parengiamas raštu ir įteikiamas asmeniškai (kai prašymas teiktas bendruomenės narių grupės – asmeniui, pirmajam pasirašiusiam prašymą).

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

23. Kodeksas priimamas, keičiamas ir papildomas Universiteto senato sprendimu.

24. Kodekse nenumatytais atvejais Universiteto bendruomenės nario elgesys grindžiamas ir vertinamas vadovaujantis bendrosios etikos ir profesinės etikos principais.